

اجتہاد

نومرو : ۱۲۳

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلی ، دائره اجتهاد
ته لهفون نومروسی : ۸۶۵
Idjtihad Constantinople

بشمی

مربیت فکریه ہارم

اقتصادی ، ادبی ، اجتماعی ، هفته لقم مجموعہ

مدیر مرخص : الہامی صفا

۴ کانون اول ۳۳۰

آبونه

سنہ لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیہ ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخہ سی ۵۰ پارہ

شعر:

بن!

نادر بو قلمده چیرینان آتشلر؟
آلتمک اقلنده نادر بوگونشله؟

خلقی کندمدن صورارم دایما؛
خلقتده بیلیمور سیری غایبا!

بیلهدی عالمده تناقض اولمازدی؛
آجیلان چیچکار، گناهسز، صولمازدی.

یحین بو شاعری قانادسز یارامش؛
قانادلی روح ایله زمینه قیرلامش؟

یوکسملک ایتمده، یوق فقط مراحم؛
طیفونلر ایچنده، نسیمه محتاج!

بیننده بر دهنیز، قارائلیق بر دهنیز؛
حیاته بیکانه، مارطیسز، یالکسز!

وارانیم، بئلگم دالغهدن دالغبه
چالانوب قوشیور... یاربی، بو روایا،

بوکابوس عجبانه قاندار سوردهجک؛
بوکیدیش ناصل بر عاقبت گورهجک؟

بدکه بر قایابه چاربارم آتسزین...
صورارم، ای قدر، بومیدر مرادک؟

غفلته سرخوشم، شاشیردم بولی؛
رهبرم اولاجق بر بیلدیزده بوقی؟

آلتمده گونشله بیننده قارائلیق؛
تضادل آلتنده ازیلن بر وارلیق!

حقیقت، تضاده نمونه یخییم؟
زیرهم، غلیظم، عقلی دلیم!

هم عاشق دگلم، هم عشقه طابارم؛
قافیه دینته معبدلر یابارم..

معبدلر! ای طاشدن یاییامش ایمانلر!
ای قبه آلتیده دیز چوکن اتسانلر!

تا سکریکن عجبانه الهامیه بکزه ری؟
ریاکار دعاگز دعامه بکزه ری؟

نقط، آه... عالمده بیتیمور دغدغه
های هوی، امیدلر ییقان بر قاصیرغه؛

قاصیرغه، دغدغه، های هوی!... عجب
سسی کیم دیوار؟ نه صاغیر بودیا؟

ربابم ایله یور؛ کیم جواب ویرمهجک؟
طوبراقدن سبایه هانکی قول ایرمهجک؟

ای شاعر حیاته بر نوکیوز عنقاسین!
قانیلک یولنده سورونن بقاسین!

ای بقا، ستمیشک عدده قارده می؟
ای فلک، یخییم کورلرک کوتلی؟

یاربی یالکزم، هجرانده یالکزم!
شو انسانله دولش جهانده یالکزم!

ایسین براج

حقیقت معبدلر

تورک ساز

محمد امین بک وزن ملی ایله نظم اشعار ایدن شاعرلر من
ایچنده الک چوق چالیشان و الک چوق موفق اولاندور.
شبهه سز بو اصول نظمک موجدیدر، دینه من. فقط ملی
شعرلر من متروک وعتسی، مهجوز و مقهور ایکن اولری
چکوب چورین، اولره یکی بر حیات ویرن «تورکجه
شعرلر» ناظم محترمی اولمشیدر، دینیه بیلیر. بویله بر
موفقیات آرز بر زمانده وجوده گله مزیدی و گلمه دی.
عرب و عجم وزنلرینک قابل انکار اولمایان آهنگ مرقعی
ایچنده تیز روحه آیدشانلر ایچین پارماق حساسنک اقوام
ایستاده موسیقیسی آکدیران دمدمه اطرا دندن ذوق
آلمق ممکن دکلدی. تورکجه شعرلر زمره منوره ده آنجق
خفیف تبسملر تولید ایده بیلدی. اولره اصل مخاطب
اولان کتله عوام ایسه لایقید و بی خبردی. بومعظم کتله
ایچنده چالقالانه بیلمک ایچین اوسس نه قاندار کور اولمالیدی.
حال بوکه محمد انین بک ملک مزاجنه شایان بر پروانه های
ایله سسز فقط قیز یلان بر عزم ایله توانا یوزویوردی.
نهایت تورک ملیتی - آنجاق یرقاج سینه دهری - کندی

موجودیتندن خبردار اولوبده او موجودیتی ترنم ایچین کندیته بر لسان آرایجه لسان طبیعینی بولدی که بوده تورکجه شعرلر ترنم ایدن لسان ایدی .

اوندن صوکره بولسانه رغبت چوغالدى . یکی جریانلرده افراطدن تفریطه ، تفریطدن افراطه وارلیق تکاملات اجتماعیه قانونلریک مقدراتی ایجاباتندن اولدیغندن لسان مسئله سینده مناسیقلق درجه سغه وارلیدی کی لسان ملی عوامی سنه لرحه بوقادار اهل ایده رک شعر سوله مش اولدقلری ایچین اساتذۀ ادبایه و لسان ادبی به کیرلی طاشلریله آتیلدی . نه اولورسه اولسون اساساً فقیر اولان کتبخانه اشعار من بوسایه ده بر قاج اثرک ده قازانمش اولدی . ینه بوسایه ده وجود بولدیغه قانع اولدیم آتاردن بری ده «تورک سازی» درک مندرجاتک کثرت و اهمیتنه کوره بوکا بر اثرک دیمک ممکن اولماز . اسلوب و الفاظنده کی ساده لکی محافظه ایتمک شرطیه محمد امین بک بو اثرنده دوشونجه اعتباریه یوکسله یه موفق اولمس و بو صورتله شیمدی به قادار قابل اولیه جنی ظن اولنان بر حادته علمیه نک امکان وجودی اثبات ایتشدی : درین و یوکسک فکرلرده بوسایه لسانک دار حدودلری ایچینه صیفدریلا بیلیرمش . مثلاً حامدانه شعرلرک تورکجه بر نمونه سی عد اولنه بیله چک اولان شو منظومه بی اوقویلم :

بنم رؤیام

وارسین ، وحشی طبیعتک زلزله سی ، طوفانی
اک شرفی سرایلری ، منبرلری ده ویرسین ؛
وارسین ظالم قیصرلرک ددمیرلری ، زندانی
اک قوتلی بیامکاری ، کوده لری که میرسین .

بن طوغاچق دنیالری برسرت قایا اوستندن
آمریقا کاشفک گوزلریله گورورم ؛

« ملتلی گومدک ! » دین عصرلرک اوکندن
گردابلری تحقیر ایدن بیلدیر کی یوزورم .

بنم رؤیام برکوجوک یاراغی صولدورماز ؛
اوباشلره چهلک اولان یشیل دفته دایلدیر ؛

قارلر ، بوزلر ایچریسنده زمردینی پارلاتیر .
بن اویم که تللیری حایقیرتدیم ملی ساز
بش بیک ییلاق مرمرلره ، که میکره جان ویریر ؛
و بر فاتح قلیچندن بویوک ظفر گوسته دیر .
شعرک سرلوحه سندن صرف نظر اولنورسه میدانه
جداً انافس آتازدن بر فخریه چیقار . شیمدی برده پک
بکندیگم شوپارچه بی اوقویلم :

نفاق

اوت سنک نیرطیناک هر بورادان ظالمدر ؛
سنک آلچق حرصلرک کردابلردن دریندر ؛
سنک قانی کینلرک قایالردن کسکیندر ؛
سنک ملعون روزکارک دنیالری تیره تیر ،
بردولتی اویله بر فلا کته دوشورور ،
تهلکه به آتارکه ، بوزده بویوک برملت ،
شرف ، ناموس ، حرب
برکینک انقاضی گبی باتار وچورور .

ای تاریخک قزی ! سن بزلره ایشیق ویر !
قورناریچی نورکی شمشک گبی پاریلدات ؛
گوزمزی کور ایدن قارانیلی آیدینلات ؛

زرددهیز ؟ زردیه ، گیده جکیز ؟ یول گوستر !
و گوسترکه زمانک قوملرنده قاج مزار ،
شو اوغورسز نفاقه قربان اولمش قاج وطن ،
قاج زواللی هندستان

قاج زاواللی بخارا ، قاج زاواللی قریم وار ! . . .
هله شو صوک پارچه نه قادار گوزل ! فقط عجبا شعرک
کوزه لاگنه « مقتان قاعن » وزننه مطابق کله سنک ده
یاردیمی اولیورمی ؟ . . .

کتاب اساساً ایکی بویوک قسمدن مرکب : یارالر
و صارغیلر .

برنجی قسمدن اجتماعی یارالر مزدن بر چوقلری

گورورسکز . فقط صارغیل یارالردن دها مهم . اوراده علم ، صنعت ، فلسفه ، تجارت ، زراعت ، عسکرلک ، خصوصیه عسکرلک ، حب وطن حسن انتقام هر شی وهرشیدن اول تورکلک وار . یالکیز « عرقک تۆزکوسی » و یالکیز « سلام سکا » باشلی باشنه برر ائردر .

مکتبلرده چوجوقلر مزده ازلرلدریلن پارچهلر وارکه ایشینه ایشینه ذاتاً حافظه مزده قالدینی ایچین بوراده اونلری تکراره لزوم اولمادینی کی بویله اولمایانلری عیناً درجهده امکان یوق . یالکیز کتابک صحیفه لرینی شویله چوریرکن طیشاری اوغرایان قوتلی نغمه لر وارکه اونلردن برایی نوطه چالما دجه « تورک سازی » حقنده کی مطالعاتی ا کمال ایش اولامام :

آند ایچدک هر فرقده صوک سانجاق

هر بولوکده صوک فیشک

هر فرده صوک کسکین دیش ، صوک طیرناق ،

صوک داملا قان سکا خدمت ایده جک .

— اوردودن برسن —

ای تورکلکک دردلی سازی بوکونده می آجی فغان ؟
بوکونده می سنک سسک بر خیق قزاق اولاجقدی ؟
صرعه طوتان تلرکه گوز یاشلرم طولاجقدی ؟

اگر مسعود یوردک آلتون دستانی چالمازساک
بنم بختسز پارماقلم برر قورو داله دونسون ؛
سنی داخی قورتلریه سین ، سنک داخی عمرک سولسون !!

— فلاکتلر قارشینده —

سن نه وقت یارالانساک ، آه ایتسهک
بن گللردن ، ملتملردن ، هرشیدن
قاندن باشقا هیچ بر قوقو آلام .
اوساعته ظالم وحشی اولوروم ؛
دکیزگی کوپورورم صولوروم ؛
و ایچمدن بر سس کلیر : انتقام ..

— قانی طاشانه —

تورک سازینک برار فضلہ داعیه کار اولدیفنه دلالت
ایدن پارچهلر یوق دکل . حقیر اعتراضلره جواب اولدیفنی
بیلیمکه برابر ریجی و صبوکچی شعرلری بو قیلدن عذ
ایتمه مک قابل اولمادی . « تورک سازی » نغمه لرینک
عصرلر اوکینده دیمیه جکنی ظن ایده جک درجهده نیکی
اولق واقعا یک ایسدر . دردلیلرک گوز یاشلری بوشهرلره
سیله چکیمزه ذاهب اولما مزده فنا بر تسی ، دکلدر . فقط
قورقازم که زمان ظنمزدن فضلہ نانکور اولمایدین ،
دردلی گوزلره قانی یاشلر طولامسین .

بونکه برابر بونلرک هیچ بری کوزل شعرلر اولمقدن
خالی دکلدر و بونلرک اک قیمتلیسی ، حتی « تورک سازی » نک
منارلردن عکس ایدن سسلر قادار طوغرو و آهین بر نغمه سی
« بیراق بی حایقیرایم » منظومه سیدرکه شاعرک روحی ده
تمیل ایتدیکی ایچین مقاله مه اونکله نهایت ویرده جکم :

بیراق بی حایقیرایم

بن اک حقیر برانسانی قارداش طویان بر روح ؛
بنده اسیر یار آتامیان بر تاگری به ایمان وار ؛
پاچاورالر آلتنده کی یوقسول بی یارالار ؛

مظلوملرک انتقامی اولق ایچین طوغشم .
وولقان سوز ، لکن بنم آلورم اکیلمز ؛
بوراکچر ، لکن بنم کوپوکریم کیلمز .

بیراق بی حایقیرایم ، صوسارسام سن ماتم ایت ؛
اونوما که شاعرلری حایقیرمایان برملت

سونلری طوپراق اولمش اوکسوز چوجوق گیدر ؛
زمان اوکا قان طامایان دیشلری گوستیر .
بوزواللی سورو ایچین نه مرحمت ، نه حقوق ؛
یالکیز برسرت باقیشلی گوز ، یالکیز آغیر بر بومروق !!

علی لاهی

— نشان طاشی —